

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4 vtrum iniustitia ex suo genere sit peccatum mortale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

potest quidem habere rationem alterius peccati, puta, intemperantiae, uel imprudentiae, non tamen rationem iniustitiae: quia sicut iustitia semper est ad alterum, ita & iniustitia. Alio modo potest considerari aliquis homo, in quantum est aliquid ciuitatis, scilicet pars; uel in quantum est aliquid Dei, scilicet creatura, & imago. Et sic qui seipsum occidit, iniuriam quidem facit non sibi, sed ciuitati, & Deo: & ideo punitur tam secundum legem diuinam, quam secundum legem humanam, sicut de fornicatione Apostolus dicit. Si quis templum Dei violauerit, disperdet illum Deus.

AD TERTIUM dicendum, quod passio est effectus actionis exterioris. In hoc autem quod est facere, & pati iniustum, id quod materialiter est, attenditur. In id quod exterius agitur, prout in se consideratur, ut * dictum est: id autem quod est ibi formale, & per se, attenditur secundum uoluntatem agentis, & patientis, ut ex dictis patet. * Dicendum est ergo, quod aliquem facere iniustum, & alium pati iniustum, materialiter loquendo, semper se concomitantur: sed si formaliter loquamur, facere aliquis potest iniustum, intendens iniustum facere, tamen alius non patietur iniustum, quia uolens patietur. Et e conuerso, potest aliquis pati iniustum, si nolens id quod est iniustum, patiatur: & tamen ille qui hoc facit ignorans, non facit iniustum formaliter, sed materialiter tantum.

Ad praeced.
In corp. & art. praeced.

¶ Super Quaestiois
quinguesimano-
na Articulum
quartum.

ARTICVLVS IIII.

Utrum quicumque facit iniustum, peccet mortaliter.

Infra. q. 69.
art. 1. cor. &
q. 70. art. 4.
to. Et q. 110.
art. 3. cor.

IN artic. 4. omisiss primo, & tertio, aduerte Nouitiae, quod uenerunt dictum littera, scilicet quod facere iniustum est ex suo genere peccatum mortale, intelligendum est de facere iniustum formaliter. Quando autem facere iniustum materialiter sit peccatum mortale, & quando non, oportet ex parte facientis causam pensare, & ex parte patientis quantitatem nocimenti. Contingit enim ignorantiam quandoque excusare, & quandoque non, etiam dato quod fiat notabile nocimentum. Contingit etiam quandoque nocimentum ob prauitatem reddere culpam imperfectam ueniale, scilicet ut iniurijs uerborum accidit: quae & superius in tractatu de ignorantia, & inferius in specialibus peccatis nota erunt: quae tamen hic auctor in responsionibus ad argumenta notat.

Lib. 5. cap. 8.
In lin. to. 5.

Lib. 2. e. uel.
circa finem,
tom. 5.

¶ 1. Prae. Qui in aliquo paruo iniustitiam facit, parum a medio declinat: sed hoc uidetur esse tolerabile, & inter minima malorum computandum, ut patet per Philosophum * in 2. Ethic. non ergo quicumque facit iniustum, peccat mortaliter. ¶ 2. Prae. Caritas est mater omnium uirtutum, ex cuius contrarietate aliquod peccatum est mortale: sed non omnia peccata opposita alijs uirtutibus sunt mortalia, ergo etiam neque facere iniustum, semper est peccatum mortale.

SED CONTRA. Quicquid est contra legem Dei, est peccatum mortale: sed quicumque facit iniustum, facit contra praecceptum legis Dei, quia uel reducit ad furtum, uel ad adulterium, uel ad homicidium, uel ad aliquid huiusmodi, ut ex se-

quentibus * patebit. ergo quicumque facit peccatum mortaliter.

RESPON. Dicendum, quod sicut supra est, cum de differentia peccatorum agitur, mortale est quod contrariatur naturae quam est anima uita. Omne autem mortale alteri illatum, ex se charitati repugnat, quia ad uolendum bonum alterius, & idcirco semper consistat in nocimento alteri: festum est, quod facere iniustum, est peccatum mortale.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Philosophi intelligitur de ignorantia, & ipse uocat ignorantiam particularium, & tamen, quae meretur ueniam: non autem ignorantia iuris, quae non excusat. Qui autem facit iniustum, non facit iniustum, nisi prout supra dictum * est.

AD SECUNDUM dicendum, quod ille qui facit iniustitiam, deficit a perfecta ratione, est iniustum facere, in quantum potest esse omnino contra uoluntatem eius, quod putat, si auferat aliquis alicui nocimentum, quod alicuius tale, de quo probabile est, quod laedatur, nec ei duplicat.

AD TERTIUM dicendum, quod peccatum contra alias uirtutes, non semper tantum mortale, sed importat inordinatam, & inordinatam circa passionem humanam: unde tam milis ratio.

QVAE STIO LII.

De iudicio, in sex articulis.

OSTEA considerandum est de iudicio. Et circa hoc quaeruntur sex articuli. ¶ Primo, Utrum iudicium sit actus. ¶ Secundo, Utrum sit licitum iudicare. ¶ Tertio, Utrum per suspensiones sit licitum iudicare. ¶ Quarto, Utrum dubia sint in meliorem interpretanda. ¶ Quinto, Utrum iudicium semper sit leges scriptas proferendum. ¶ Sexto, Utrum iudicium per usurpationem uertatur.

ARTICVLVS PRIMVS.

Utrum iudicium sit actus iustitiae.

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur quod non sit actus iustitiae. Dicit enim Philosophus in 1. Ethico quod unusquisque bene iudicat, quod cognoscit, & sic iudicium ad uim cognoscendi tineri uidetur: uis autem cognoscendi per se iustitiam perficitur. ergo iudicium magis pertinet ad prudentiam, quam ad iustitiam, quae est actus iustitiae, ut * dictum est.

¶ 2. Prae. Apostolus dicit 1. ad Corinthios 13. Iudicat omnia: sed homo maxime officiosus est per uirtutem charitatis, quae diffundit in omnibus nostris per Spiritum sanctum, qui datur nobis, ut dicitur Roma 5. ergo iudicium magis pertinet ad charitatem, quam ad iustitiam.

¶ 3. Prae. Ad unamquamque uirtutem pertinet iudicium circa propriam materiam, & in singulis est regula, & mensura, sicut dicitur Philosophum in lib. * Ethicor. non ergo iudicium